

نمرود (شهر)

نیمروود یا شهر نمرود،^[۱] یا کالخ (به عربی: کالخ، النمرود) یک شهر آشوری باستانی در میان رودان (بین النهرین) شمالی در ساحل رود دجله بوده است؛ آشوری‌ها آن را در زبان محلی «کلخو» (Kalxu, Kalhu) و در زبان عربی «کال» و «کالخ» و «کالخو» می‌نامیدند. بعدها باستان‌شناسان نام آن را از روی نام نیمروود،^[۲] نیمروود (Nimrud) گذاشتند. خرابه‌ها و بقایای شهر، امروزه در یک کیلومتری روستای النعمانیه در استان نینوا و حدود ۳۰ کیلومتری جنوب شرق شهر موصل در شمال عراق کشف شده است. گفته می‌شود که شهر نیمروود با شهر توراتی کالاح (کالخ) منطبق می‌باشد. نیمروود مساحتی در حدود ۳۶۰ هکتار^[۳] را دربر می‌گرفته است.

یکی از لاماسوهای نگهبان در نیمروود، موزه بریتانیا، لندن

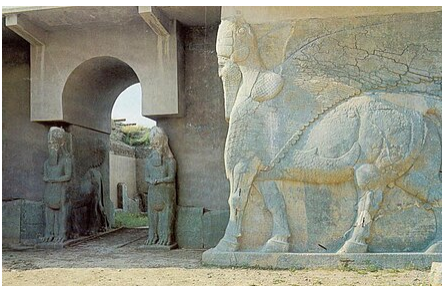

ستون سنگی (استل) از نیمروود

نیمروود در زمان آشور-ناصیر-پال دوم

این شهر را پادشاه آشور شلمنسر یکم^[۴] ساخت و شهر مزبور حدود هزار سال وجود داشت و در سدهٔ سیزدهم پیش از میلاد پایتخت گردید، ولی پس مدتی دچار رکود شد تا اینکه دوباره آشور-ناصیر-پال دوم پادشاه آشور به آن توجه نمود و آن را

نیمرود

یک لاماسو در کاخ شمال غربی آشور-ناصرپال دوم قبل از تخریب به دست داعش در سال ۲۰۱۵.

موقعیت در خاور نزدیک

● نمایش نقشه خاور نزدیک

○ نمایش نقشه عراق

○ نمایش همه

پایتخت خود قرار داد، به این ترتیب شهر مزبور شهرت و معروفیت فراوان پیدا کرد. آشورناصرپال دوم با به‌کارگیری هزاران اسیر و برده، کاخی بزرگ و معبدها و ساختمان‌های بسیار بر ویرانه‌های شهر پیشین ایجاد کرد و در شکوفایی شهر کوشید. بناهایی که در دوره شکوفایی در این شهر وجود داشت، مجموعه‌ای کم‌نظیر از هنر و فرهنگ متعالی باستانی محسوب می‌شد. دیواری دراز دور شهر را دربرمی‌گرفت. در سال ۸۷۹ پ. م یک مراسم بازگشایی مجلل و باشکوه به همراه ضیافتی شاهانه و محتشم برگزار گردید و ما اکنون از راه لوح نوشته‌ای از چگونگی این مراسم آگاهی داریم. شهر دارای تعدادی باغ‌های گیاه‌شناسی و یک باغ ویژه جانورشناسی بود. نیمرود تا سال ۷۰۶ پ. م پایتخت آشور باقی ماند و در آن تاریخ، **سارگون دوم** پادشاه آشور پایتخت را به **دور شاروکین (خورساباد^[۵] کنونی)** انتقال داد.

در قصر آشور-ناصرپال دوم کتیبه‌های بسیاری بر **سنگ آهک (کربنات کلسیم)** و نقش برجسته‌هایی بر مرمر سفید تهیه شده بود. بر روی یکی از کتیبه‌های مزبور چنین می‌نوشت:

کاخی از چوب‌های **سرو**، **سدر لبنانی**، **ناژو**، **ارس** (پیرو، اربس، به درختان و بته‌های همیشه سبز می‌گویند)، چوب **توسه** (چوب **شمشاد**، گیاه از جنس **شمشاد** یا **توسکا**)، چوب **توت** (درخت **شاه توت**)، چوب درخت **پسته** و درخت **گز** برای سکونت و زندگی شاهانه‌ام، و برای خوشایند وجود اربابانه و بزرگوارانه‌ام تا ابدل‌دهر، در آنجا پی افکندم. حیوانات کوه‌ها و حیوانات دریاها، از **سنگ آهک** و **مرمر سفید**، به زینت آراستم و بر دروازه‌های آن گستردم.

این کتیبه‌ها، همچنین غنایمی را که در قصر ذخیره شده بود را توصیف می‌نمایند:

نام دیگر	کالاح، کالاخ، کالحو
موقعیت	روستای النعمانیة، استان نینوا، عراق
منطقه	میان‌رودان
مختصات	۳۶°۰۵′۵۳″ شمالی ۴۳°۱۹′۴۳″ شرقی (http://geohack.toolforge.org/geohack.php?language=fa&pagenam e=%D9%86%D9%85%D8%B1%D9%88%D8%AF_(%D8%B4%D9%87%D8%B1)&params=36_05_53_N_43_19_4(4_E_type:landmark
نوع	تأیید شده

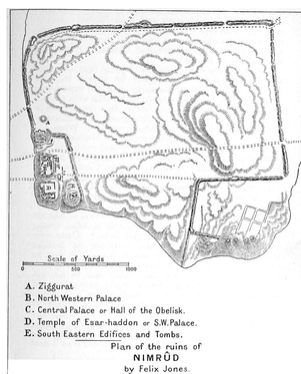
محدوده
۳٫۶ کیلومتر مربع (۱٫۴ مایل
مربع)

شیرهای بالدار با سر انسان (لمسو) و
نقش برجسته‌های قصر شمال غربی
آشور-ناصیر-پال دوم در نیمروود و
دروازه‌های بلاوات،^[۱۶] موزه بریتانیا،
لندن

نقره، طلا، سرب، مس و آهن، غنایم و چپاول و غارت دستان من از سرزمین‌هایی که آنها را تحت سلطه خویش
درآورده‌ام، به مقادیر فراوان برگرفتم و در آن نهادم.

افزون بر این‌ها، کتیبه‌های مزبور ضیافت‌ها و جشن‌ها و عیش و نوش‌های او را که پس از فتح‌هایی که کرده بوده برپا
می‌داشته‌است، توصیف می‌کنند. در هر صورت قربانیان او از فتوحی که می‌کرده، بسیار ترسان و مضطرب می‌گشتند، متن
مزبور در این خصوص می‌گوید:

نقشه شهر نیمروود

بسیاری از اسرایی را که در بند آورده بودم، در آتش بسوختم. بسیار اسیر گرفتم، زنده از بعضی از آنان، دستانشان
را از مچ ببریدم، از دیگران بینی‌ها، گوش‌ها و انگشتان را، چشمان بسیاری از سربازان را از حدقه بیرون آوردم،
مردان و زنان جوان و کودکانشان را آتش زدم و سوزاندم.

وی درباره فتحی دیگر چنین می‌نویساند:

من پوست آن اشراف و نجیایی را که شورش کرده بودند، کندم و آنها را بر ساختمان‌ها و ابنیه گستردم.

پادشاه مزبور در جایی دیگر از به صلابه کشیدن برخی از قربانیان و زنده به گور کردن برخی دیگر در درون دیوارهای کاخ سخن می‌گوید.

نقش برجسته‌های آشور-ناصر-پال دوم هم تصاویر پادشاه مزبور را در حالی که به وسیله ارواح نگهبان بالدار فرا گرفته شده یا در شکار یا به هنگام جنگ و لشکرکشی نشان می‌دهند. هر یک از این نقش برجسته‌ها، متن نوشته شده‌ای در درون خود دارند. این متون یا یکسان هستند یا به همدیگر بسیار شبیهند و به همین دلیل کتیبه *استاندارد* نامیده می‌شوند. این متون، اصل و نسب آشور-ناصر-پال دوم را تا سه نسل پیش معین می‌کنند، پیروزی‌ها و کامیابی‌های نظامی‌اش را برمی‌شمارند، مرزهای امپراتوری‌اش را تعیین می‌کنند، از روابط شاه با خدایان می‌گویند و می‌گویند که وی چگونه شهر نو کلخو (**کالج**) را انشاء نمود و کاخش را در آنجا بنا کرد. همچنین به دستور وی دروازه بزرگی در آن شهر ساخته شده بود. آن قسمت از قصر که شناخته شده است، ۲۰۰ متر از شمال به جنوب و ۱۲۰ متر از شرق به غرب طول دارد. تصاویر و مجسمه‌هایی که در قصر ساخته شده است، به‌طور تلویحی و با زبان بی‌زبانی می‌گویند که پادشاه به این دلیل که خادم خدایان بوده است، از سوی آنان با قدرتی الهی و ملکوتی محافظت می‌شده است.

نیمروود در زمان شلمنسر سوم

شلمنسر سوم پسر آشور-ناصر-پال دوم بود و کاخی در نیمروود ساخت که در جلال و حشمت از کاخ پدرش پیشی گرفت، وسعت این کاخ حدوداً دو برابر کاخی بود که پدرش در آن شهر ساخته بود و مساحتی در حدود ۴۹۰۰۰ مترمربع را در بر می‌گرفت. این کاخ بیش از ۲۰۰ اتاق را در خود جای می‌داده است.

تخریب شهر نمرود توسط داعش

داعش در تاریخ ۱۲ آوریل ۲۰۱۵ ویدئویی را منتشر کرد که اعضای این گروه را در حال تخریب این شهر باستانی نشان می‌دهد. افراد **داعش** با بولدوزر و مواد منفجره به جان آثار باستانی افتادند و نمرود، یکی از گنجینه‌های باستانی **عراق** را عملاً با خاک یکسان کردند. **داعش** هدف خود را از این کار بت‌شکنی اعلام کرد.^[۷]

پانوشتها

1. <http://farsi.alarabiya.net/fa/middle-east/2015/03/06/داعش-شهر-باستانی-نمرود-را-با-بولدوزر-تخریب-می-کند.html>.

2. Nimrod, در کتاب مقدس، نیمروود یک قهرمان شکارچی اساطیری است و خدای شهر کاله به‌شمار می‌رود.

3. هر هکتار ۱۰٬۰۰۰ مترمربع است.

4. Shalmaneser, Shulmanu-Asharedu

5. Khorsabad, خرس‌آباد، خرستاباد (*Khorostabad*) هم گفته‌اند، برخی‌ها خرس‌آباد هم (با صاد) می‌نویسند.

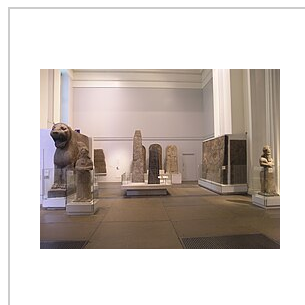
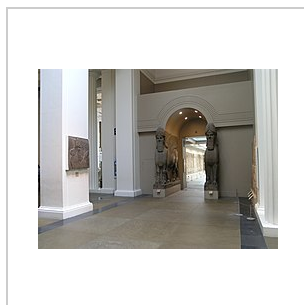
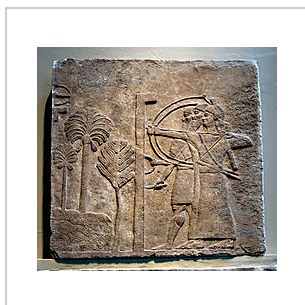
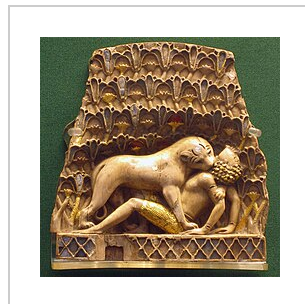
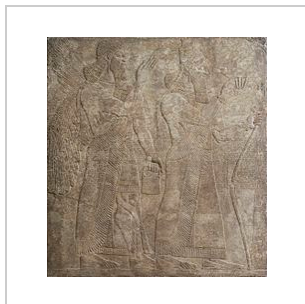
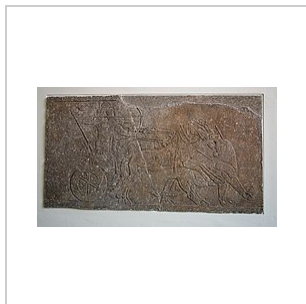
6. Balawat Gates

7. تخریب آثار به‌جای مانده از شهر باستانی نمرود توسط اسلام‌گرایان گروه داعش (<https://per.euronews.com/2015/03/06/isi>)

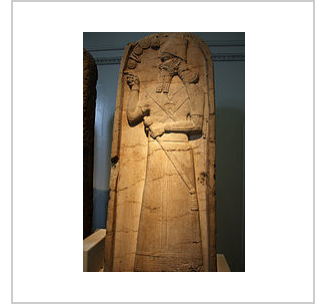
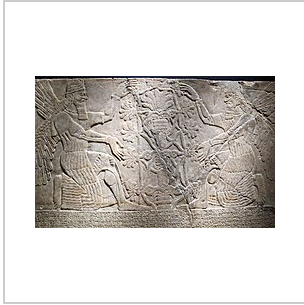
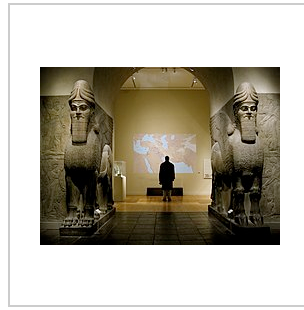
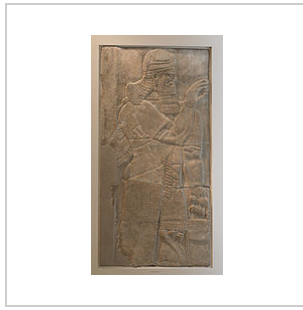
(<http://www.alarabiya.net/fa/middle-east/2015/03/06/داعش-شهر-باستانی-نمرود-را-با-بولدوزر-تخریب-می-کند.html>) یورونیوز فارسی

- ویکی‌پدیای انگلیسی، مدخل Nimrud
- ویکی‌پدیای انگلیسی، مدخل Ashurnasirpal II
- وبسایت livius.org

نگارخانه

جستارهای وابسته

- آشور-ناصیر-پال دوم و همین‌طور بخش گالری (نگارخانه) در این مقاله
- شلمنسر سوم